

М. В. ШАПОЧКІНА

Марія Валеріївна Шапочкіна, аспірантка Національного університету державної податкової служби України

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРИПИНЮВАЛЬНІ САНКЦІЇ У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Імплементация норм права Європейського союзу у сферу ліцензування є одним з пріоритетних напрямів діяльності органів виконавчої влади на виконання вимог, покладених Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, ратифікованою 16 вересня 2014 р. (№ 1678-VII). Так, ст. 104 вищезгаданої угоди передбачає, що «ліцензія видається, як тільки буде встановлено за результатами належної перевірки, що умови для отримання ліцензії були виконані». Очевидно, що невідповідність ліцензіата «ліцензійним умовам» має неминуче привести до припинення дії його ліцензії.

Способи реагування органів публічної адміністрації, що здійснюють функції контролю за дотриманням ліцензіатом ліцензійних правил та умов, різні: окремі заходи передбачають обмеження порушника в його правах, інші не мають правообмежувального характеру, деякі з них спрямовані на запобігання заподіяння шкоди іншим учасникам ринку, інші – на припинення правопорушень¹.

Окремі питання щодо застосування заходів адміністративного примусу суб'єктами владних повноважень, зокрема заходів припинення, висвітлювалися у працях науковців і практиків різних періодів: Д. Андреєва, В. Антонова, Д. Бахраха, Ю. Битяка, Є. Додіна, С. Ківалова, Л. Ковалюк, В. Колпаков, Т. Коломоець, А. Комзюка, Ю. Козлова, Г. Остапович, Т. Мацелик, Г. Мельничук, Р. Мельника, В. Павліченко, П. Пальчук, Н. Хорошак, Л. Шестак, А. Шеваріхін, та ін. Проте лише в окремих їхніх працях заходи адміністративного припинення стосувалися сфери ліцензування.

Визначення сутнісних характеристик та особливостей санкцій припинення адміністративно-правового режиму ліцензування має не тільки теоретичне, а й практичне значення.

Таким чином, **метою** статті є аналіз важливості таких припинювальних санкцій адміністративно-правового режиму ліцензування, як анулювання ліцензії, зупинення дії ліцензії та визнання ліцензії недійсною.

Якщо характеризувати заходи адміністративного припинення у сфері ліцензування варто нагадати, що сам термін «припинення» означає переривання якої-небудь дії, процесу, стану, що триває, змушення когонебудь перестати робити щось, поводити себе відповідно до встановленого порядку².

Доктринально, застосування заходів адміністративного припинення починається, коли використання запобіжних заходів вже є неефективним, а протиправна ситуація починається або досягла певного розвитку³, вони переривають уже наявні правопорушення чи протиправні діяння, спрямовані на встановлення особи порушника, з'ясування обставин справи і можливості для подальшого застосування до порушника заходів адміністративної відповідальності⁴.

У адміністративно-правовому режимі ліцензування існують такі заходи адміністративного припинення, як зупинення, анулювання ліцензії та визнання ліцензії недійсною.

Очевидно, що анулювання ліцензії, як санкція адміністративно-правової норми ліцензування, забезпечує охорону життя та здоров'я членів суспільства та не тільки сприяє зменшенню кількості порушень ліцензійних умов, а й «ізолює» порушника ліцензійних умов від права отримати ліцензію повторно на один рік (ст. 16 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 р. № 222-VIII).

Так, за даними «Результатів діяльності галузі охорони здоров'я України: 2013 рік»⁵ Міністерством охорони здоров'я у 2013 р. було проведено 233 перевірки додержання ліцензіатами «Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики», в результаті якої 66 суб'єктам господарювання було анульовано ліцензій та видано розпорядження щодо усунення виявлених порушень 159 суб'єктам господарювання. Таким чином, як ми бачимо, лише 4 % ліцензіатів відповідали вимогам, що ставилися до даного виду ліцензованої діяльності (медична практика).

З січня по серпень 2014 р. фахівцями управління контролю за обігом та оподаткуванням підакцизних товарів ГУ Міндоходів у Волинській області анульовано 142 ліцензії на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями та 119 ліцензій на право роздрібною торгівлі тютюновими виробами, 35 ліцензій анульовано через несплату представниками бізнесу щоквартального чергового платежу, а це – 7 % від загальної кількості діючих ліцензій⁶, у Львівській області цей відсоток становить 12 %.

Анулювання ліцензії розглядається вченими як, по-перше, захід адміністративного примусу⁷, зокрема засіб адміністративного припинення⁸, або адміністративно-припинювальний захід⁹, по-друге, як захід квазі-адміністративної відповідальності¹⁰. Г. В. Мельничук відносить анулювання ліцензії до публічно-правових

санкцій, заходів публічно-правової відповідальності¹¹, з чим не погоджується Н. М. Шевченко¹², відстоюючи думку, що будь-яка санкція є публічно-правовою, оскільки застосовується від імені держави.

Анулювання ліцензії (відповідно до ст. 239 Господарського кодексу України від 16 січня 2003 р. № 436-IV) є адміністративно-господарською санкцією та як частина адміністративно-правової норми режиму ліцензування застосовується до порушників ліцензійних правил та умов, що підтверджує відношення цієї санкції до припинювальних заходів адміністративного примусу.

Проте, виходячи з мети застосування заходів адміністративного припинення¹³ (таких як припинення протиправної діяльності, недопущення настання (усунення), шкідливих наслідків протиправної поведінки, забезпечення притягнення винних до відповідальності постає запитання, як дефініювати анулювання ліцензії за заявою ліцензіата, що бажає припинити здійснення господарської діяльності, яка підлягає ліцензуванню.

Законодавство України дає можливість виділити наступні підстави анулювання ліцензії, які можна розподілити на три категорії:

- порушення вимог законодавства щодо діяльності, яка ліцензується;
- добровільне волевиявлення ліцензіата (заява про анулювання ліцензії);
- автоматична втрата чинності ліцензії (припинення діяльності юридичної особи, смерть фізичної особи, несплата за видачу ліцензії).

Таким чином, можна дійти висновку, що до анулювання ліцензії, як заходу адміністративного припинення у сфері ліцензування, належить анулювання ліцензії, що відбулося внаслідок порушення законодавства ліцензіатом.

Анулювання ж ліцензій, що здійснюється в безспірному порядку (заява ліцензіата чи смерть фізичної особи) можна віднести до неюрисдикційних адміністративних проваджень, що виникають у ході виконавчо-розпорядчої діяльності уповноважених органів публічної адміністрації¹⁴ щодо вирішення питання про облік та фіксацію юридичних фактів шляхом закріплення їх у реєстраційних документах¹⁵ за результатами індивідуального акта в межах нормативно врегульованої процедури¹⁶.

Погоджуючись з О. Юшкевич, варто зауважити, що в даному випадку йдеться про надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, тобто про задоволення суб'єктивного права особи¹⁷.

Що стосується процедури анулювання ліцензії за порушення вимог законодавства, то варто звернути увагу на таке. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1 червня 2000 р. № 1775-III, який діяв до 28 червня 2015 р., у ст. 1 визначав, що «анулювання ліцензії – позбавлення ліцензіата органом ліцензування права на провадження певного виду господарської діяльності». У ст. 16 нині діючого Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 р. № 222-VIII дається таке саме визначення, при цьому додається, що це здійснюється «... шляхом прийняття органом ліцензування рішення про анулювання його ліцензії» та додається перелік підстав анулювання ліцензії.

Проте серед підстав анулювання ліцензії, які чітко визначені п. 2 ст. 16 вищезазначеного закону, відсутня норма про обов'язковість наявності рішення суду для прийняття рішення органом ліцензування про анулювання ліцензії.

На практиці ж в окремих випадках застосовується «судовий порядок» анулювання ліцензії. Так, анулювання ліцензії на підставі незаконного використання суб'єктом господарювання марок акцизного податку та фальсифікації суб'єктом господарювання алкогольних напоїв або тютюнових виробів може здійснюватися тільки за наявності рішення суду про встановлення цих фактів¹⁸.

З даного приводу було б доречно запозичити досвід Російської Федерації, яка визначає (у Федеральному законі «Про ліцензування окремих видів господарської діяльності» № 99-ФЗ від 4 травня 2011 р.) порядок з адміністративним порядком анулювання ліцензії судовий порядок за добровільною чи обов'язковою ініціативою органу ліцензування.

Наступним різновидом адміністративно-припинювальних санкцій у сфері ліцензування є «зупинення ліцензії».

Чи існує санкція «зупинення ліцензії» у законодавстві України, якщо така «опція» не передбачена Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності»?

Так, існує. Проте відсутній єдиний підхід до такого заходу припинення, як зупинення ліцензії. Стаття 239 Господарського кодексу України відносить зупинення ліцензії до адміністративно-господарських санкцій. Дана стаття визначає, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень «можуть» застосовувати таку санкцію до суб'єктів господарювання, таким чином переносячи дану санкцію до категорії «право», а не «обов'язок» органу ліцензування.

При цьому у спеціальному законодавстві у сфері ліцензування немає єдиних підходів до підстав зупинення ліцензії. Так, «Порядок зупинення дії та анулювання ліцензії на окремі види професійної діяльності на фондовому ринку» від 14 травня 2013 р. № 816 передбачає п'ять підстав зупинення ліцензії, серед яких, в основному, порушення ліцензійних правил та умов.

Натомість Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» від 19 грудня 1995 р. № 481/95-ВР визначає лише одну підставу для призупинення дії ліцензії – несплати чергового платежу за ліцензію. Зупинення ліцензії в даному випадку не виконує своєї превентивної функції. Тобто, зупинена ліцензія прямо не забороняє здійснювати діяльність, що ліцензується, а неоплачена ліцензія тільки через 30 днів анулюється органом ліцензування.

При цьому процедура зупинення ліцензії не завжди регламентована і в спеціальному законодавстві, в якому вона передбачена. Так, наприклад, у деяких випадках незрозуміло, з якого моменту відбувається зупинення ліцензії – з моменту підписання акта про усунення порушень ліцензійних умов в результаті перевірки чи для цього необхідно окреме рішення органу ліцензування*.

У сфері надання освітніх послуг (постанова Кабінету Міністрів України «Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг» від 8 серпня 2007 р. № 1019), туристичних послуг (Порядок здійснення контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності, затверджений Наказом Міністерства інфраструктури України 10 липня 2013 р. № 466), у сфері поводження з небезпечними відходами (Порядок контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності із здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами, затверджений Наказом Мінприроди України від 4 листопада 2011 р. № 434) тощо, така санкція не передбачена, а уповноваженим органом лише виноситься розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов.

Таким чином, санкція «зупинення ліцензії», яка зарекомендувала себе як ефективний засіб впливу на ліцензіата (як в Україні, так і за кордоном) вимагає «офіційного визнання» в Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності». Крім того, необхідно чітко визначити в Законі поняття та процедуру зупинення ліцензії. Факт зупинення ліцензії має «забороняти» здійснювати будь-яку господарську діяльність, яка ліцензується, до усунення порушення, що викликало таке «зупинення» для всіх видів господарської діяльності, що ліцензується.

Щодо «визнання ліцензії недійсною», як припинювального заходу, варто зауважити, що підстави для застосування даної санкції мають одну спільну ознаку – невідповідність даним, що містяться в ліцензії фактичному стану справ. До підстав визнання ліцензій недійсними (відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності») належать: а) не переоформлена у встановлений строк ліцензія, б) скасування ліцензування виду господарської діяльності та, як наслідок, втрата органом ліцензування повноважень у зазначеній сфері, а ліцензій – чинності.

До підстав визнання ліцензій недійсними було б доречно включити і такі підстави безспірного характеру (припинення юридичної особи, державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця та смерть фізичної особи), адже дані підстави анулювання ліцензій мають всі ознаки підстав для визнання ліцензії недійсною.

Дані щодо анулювання ліцензії, визнання ліцензії недійсною (підстава, дата і номер рішення) вносяться до Єдиного ліцензійного реєстру.

Не зайвим буде розглянути досвід застосування вищезазначених заходів адміністративного припинення у зарубіжних країнах. Санкція «зупинення ліцензії» в Сполучених Штатах Америки застосовується у всіх сферах ліцензування автоматично при виявленні порушень законодавства та одночасно з вимогою усунути порушення ліцензійних умов, перед анулюванням ліцензії. При цьому інформацію про призупинення ліцензії можна легко перевірити в реєстрі на сайті Органу ліцензування. Отримання інформації за запитом – миттєва безкоштовна адміністративна послуга¹⁹.

Крім того, у Великобританії у разі прийняття рішення органом ліцензування про видачу ліцензії юридичній особі чи фізичній особі перевіряється ряд обставин, в тому числі – з яких підстав було анульовано чи зупинено ліцензію (якщо ліцензія уже видавалася на такий же самий чи інший вид господарської діяльності)²⁰.

Узагальнюючи вищесказане можна дійти висновку, що науковий підхід до адміністративно-припинювальних санкцій в сфері ліцензування та законодавство України в даній сфері не синхронізуються.

Так, п. 2, ст. 16 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» доречно доповнити підпунктом: 11) наявність рішення суду.

Разом із тим було б доцільно розмежувати в законі примусове позбавлення ліцензії та скасування дії ліцензії, не пов'язане з протиправною поведінкою ліцензіата.

Оптимізація роботи органів ліцензування з метою ведення Єдиного ліцензійного реєстру шляхом надання органам ліцензування на місцях статусу «реєстратор реєстру»²¹ для введення даних щодо зупинення та анулювання ліцензії допоможе реалізувати положення «Порядку формування, ведення і користування відомостями ліцензійного реєстру та подання їх до Єдиного ліцензійного реєстру» від 8 листопада 2000 р. № 1658 та скоротить витрати бюджету на утримання зайвого штату працівників і виконання подвійної роботи. Запис про дату й номер рішення про анулювання ліцензії має вноситися до ліцензійного реєстру не пізніше наступного робочого дня після набрання чинності рішенням про анулювання ліцензії, а не, як показує практика, аж через півроку^{22,23} після його прийняття.

Такі зміни не дадуть можливості компетентним органам реалізувати свої повноваження з оцінювання на власний розсуд (ст. 104) та допоможуть реалізувати основні завдання й виконати головні вимоги Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на шляху до євроінтеграції, зокрема щодо сфери ліцензування.

* На фондовому ринку, наприклад, уповноважена особа одночасно з постановою про накладення санкції у вигляді зупинення дії ліцензії виносить розпорядження про необхідність усунення порушень, які стали підставою для зупинення дії ліцензії.

- ¹ Остапович Г. М. Державний контроль на ринку цінних паперів України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Г. М. Остапович ; Інститут законодавства Верховної Ради України. – К., 2006. – С. 128.
- ² Новий тлумачний словник української мови : у 4 т. / уклад. В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – К. : Аконт, 2000. – Т. 3: О-Р. – 927 с. – С. 717–718.
- ³ Павліченко В. М. Поняття та види заходів адміністративного припинення адміністративних правопорушень / В. М. Павліченко // Право і безпека. – 2012. – № 2 (44). – С. 128.
- ⁴ Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації : моногр. / А. Т. Комзюк ; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Х. : Нац. ун-т внутр. справ. – 2002. – 336 с. – С. 123.
- ⁵ Результати діяльності галузі охорони здоров'я України: 2013 рік : Державна установа «Український інститут стратегічних досліджень» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uiph.kiev.ua/>
- ⁶ Офіційний сайт територіальних органів ДФС у Волинській області : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vl.sfs.gov.ua/>
- ⁷ Бахрах Д. Н. Административное право России : учеб. для вузов / Д. Н. Бахрах. – М., 2000. – С. 640. – С. 390.
- ⁸ Адміністративне право України / за ред. Ю. П. Битяка. – Х. : Право, 2000. – 520 с. – С. 156.
- ⁹ Антонова В. П. Административная ответственность и проблемы административного права (Четвертые «Лазаревские чтения») / В. П. Антонова // Государство и право. – 2000. – № 10. – С. 18.
- ¹⁰ Саниахметова Н. О. Підприємницьке право : навч. посіб. ; 2-ге вид. / Н. О. Саниахметова. – К. : А.С.К., 2002. – 912 с. – С. 154.
- ¹¹ Мельничук Г. В. Лицензирование предпринимательской деятельности / Г. В. Мельничук. – Санкт-Петербург : Информационный центр «Кадис», 2003. – 192 с. – С. 90–91.
- ¹² Шевченко Н. М. Анулювання ліцензії на певний вид господарської діяльності як адміністративно-господарська санкція / Н. М. Шевченко // Університетські наукові записки. – 2005. – № 4. – С. 164–167. – С. 165 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Unzap_2005_4_31.pdf
- ¹³ Адміністративне право України у структурно-логічних схемах (загальна частина) : навч. посіб. / Т. О. Мацелик, М. В. Коваль, В. Р. Біла та ін. ; за заг. ред. к.ю.н., доцента Т. О. Мацелик. – Ірпінь : Вид-во Національного університету ДПС України, 2012. – 242 с. – С. 137.
- ¹⁴ Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. – Т. 1: Загальна частина. – 592 с. – С. 503.
- ¹⁵ Кузьменко О. В. Природа реєстраційного провадження / О. В. Кузьменко // Вісник Академії митної служби України. – 2009. – № 1 (2). – С. 81–87. – С. 86. – (Серія «Право»).
- ¹⁶ Юшкевич О. Г. Проведення в справах про державну реєстрацію фізичних осіб-підприємців : дис. ... канд. юрид. наук / О. Г. Юшкевич. – Х., 2007. – 230 с. – С. 30.
- ¹⁷ Там само. – С. 27.
- ¹⁸ Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – № 46. – Ст. 345.
- ¹⁹ Emily Delbridge. What is the Difference Between a Suspended License and a Revoked License? : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://carinsurance.about.com/od/High-Risk-Insurance/fl/What-is-the-Difference-Between-a-Suspended-License-and-a-Revoked-License.htm>
- ²⁰ Private Security Industry Act (PSIA) 2001 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sia.homeoffice.gov.uk/Pages/home.aspx>
- ²¹ Феделеш М. М. Держателі реєстрів як суб'єкти реєстраційної діяльності органів Міністерства юстиції України / М. М. Феделеш // Адміністративне право і процес. – 2015. – № 2 (12). – С. 63–69. – С. 64.
- ²² Про результати ліцензування, акредитації та атестації : наказ МОН від 5 грудня 2014 р. № 3090Л : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ak.gov.ua/protokolu-zasidanj>
- ²³ Єдиний ліцензійний реєстр: Офіційний сайт Державного підприємства «Інформаційно-ресурсний центр» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irc.gov.ua/ua/reestr_elr

Резюме

Шапочкіна М. В. Адміністративно-припинювальні санкції у сфері ліцензування: теорія та практика.

У науковій публікації досліджуються такі санкції адміністративно-правового режиму ліцензування, як анулювання ліцензії, зупинення ліцензії та визнання ліцензії недейсною. Аналізується стан законодавства, що встановлює та регулює їх застосування до ліцензіатів. Акцентується увага на необхідності внесення змін до нормативно-правових актів для усунення колізій та підвищення ефективності застосування адміністративно-припинювальних заходів до ліцензіатів на стадії контролю за дотриманням ліцензійних правил та умов.

Ключові слова: анулювання ліцензії, зупинення ліцензії, адміністративний примус, запобігання, санкція.

Резюме

Шапочкіна М. В. Административно-пресекательные санкции в сфере лицензирования: теория и практика.

В научной публикации исследуются такие санкции административно-правового режима лицензирования, как аннулирование лицензии, приостановление лицензии и признание лицензии недействительной. Анализируется состояние законодательства, что устанавливает и регулирует их применение к лицензиатам. Акцентируется внимание на необходимости внесения изменений к нормативно-правовым актам для устранения коллизий и повышения эффективности применения административно-пресекательных мероприятий к лицензиатам на стадии контроля за соблюдением лицензионных правил и условий.

Ключевые слова: аннулирование лицензии, приостановление лицензии, административное принуждение, предотвращение, санкция.

Summary

Shapochkina M. Administrative-termination sanctions in the field of licensing: theory and practice

In the scientific publication studied sanctions administrative and legal licensing regime as cancellation of license, suspension of license and recognition of license invalid. Scientist analyzes the law that establishes and regulates their application to licensees. Focuses attention on the need to amend the regulations to eliminate conflicts and improve the application of administrative measures at the stage of monitoring compliance with license terms and conditions.

Key words: cancellation of license, suspension of license, administrative enforcement, prevent, sanction.

УДК 342.9

Р. В. ЯРОВА

Руслана Василівна Ярова, старший викладач, заступник декана факультету економіки, менеджменту і права Національного транспортного університету

**ВИНА ЯК ОЗНАКА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОСТУПКУ
СПЕЦІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ – ВОДІІВ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ**

Дорожній рух – одна з найбільш характерних і невід'ємних частин сучасної цивілізації. Автомобільний транспорт, транспортні коридори та автодороги, мости, тунелі буквально змінили обличчя землі. Вони втілюють в собі міцний прояв науково-технічного прогресу і значною мірою впливають на темпи економічного і соціального розвитку кожної країни і всього людства. Процеси, які пов'язані з дорожнім рухом, за певних умов можуть нести небезпеку для суспільства!

Безпека дорожнього руху також є важливим інструментом побудови правової держави. Важливе значення для нормальної і безпечної діяльності транспорту має жорстке слідування встановленому тут правопорядку. Порушення даного правопорядку призводить не лише до дезорганізації руху транспортних засобів, а й до людських жертв, заподіяння матеріальної шкоди.

Винними у дорожньо-транспортних пригодах можуть бути різні учасники дорожнього руху – водії, пішоходи, велосипедисти та інші суб'єкти дорожніх відносин, але переважна більшість ДТП виникають саме з вини водіїв (85 %) і найчастіше – через порушення правил дорожнього руху. За такі правопорушення водії можуть нести адміністративну, кримінальну та цивільну відповідальності.

Відповідно, якщо має місце велика кількість дорожньо-транспортних пригод, то виникає й потреба в удосконаленні законодавства, що регулює організацію дорожнього руху в Україні. Одним із найважливіших правових засобів, який має привести до зменшення дорожньо-транспортних пригод, а отже, і до зменшення травматизму на автошляхах України, є інститут адміністративної відповідальності учасників дорожнього руху, зокрема водіїв автотранспортних засобів. Тобто, у боротьбі із правопорушеннями, а саме у сфері безпеки дорожнього руху, важливу роль відіграють заходи адміністративного примусу, а саме адміністративна відповідальність.

Питанню адміністративної відповідальності в науковій літературі було приділено чимало уваги. Даною проблематикою займалися такі науковці, як В. Авер'янов, А. Агапов, О. Андрійко, О. Бандурка, Д. Бахрах, В. Білоус, Ю. Битяк, І. Голосніченко, С. Додін, Г. Забарний, Р. Калюжний, С. Ківалов, Л. Коваль, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, В. Копейчиков, О. Кузьменко, Є. Курінний, Н. Нижник, А. Лунев, Н. Матюхіна, В. Опришко, О. Остапенко, С. Продайко, О. Рябченко, С. Стеценко, М. Тищенко, О. Фрицький, В. Шамрай, В. Шкарупа та інші. Адміністративна відповідальність у сфері дорожнього руху, взагалі, та водіїв автотранспорту має свої особливості і в науковій літературі мало досліджена. Даними питаннями тією чи іншою мірою займалися такі науковці, як В. Авер'янов, О. Альохін, О. Андрійко, І. Голосніченко, Ю. Битяк, В. Безчастний, С. Додін, В. Жулев, А. Дюжаєв, Р. Калюжний, М. Коваль, В. Квашиш, В. Колпаков, В. Лук'янов, В. Новіков, А. Селіванов, О. Собакар, В. Шкарупа, Х. Ярмакі та інші.

Важливою ознакою адміністративного проступку як підстави адміністративної відповідальності є вина суб'єкта, який вчинив протиправне діяння, тобто в нашому випадку – водія автотранспортного засобу.

Відповідно до ст. 9 КУпАП винність діяння є обов'язковою ознакою адміністративного правопорушення (проступку). Без вини не може бути адміністративної відповідальності. Лише винне, протиправне, суспільно шкідливе діяння тягне за собою адміністративну відповідальність.

Незважаючи на те, що законодавець прямо вказує на вину як обов'язкову ознаку адміністративного проступку, більше того, зазначає і форми вини (умисел і необережність), на практиці досить часто така ознака, як вина, недооцінюється.

КУпАП не дає визначення вини. Якщо провести аналогію із виною у кримінальних правовідносинах, то там враховується психологічне ставлення правопорушника не лише до протиправного діяння, а й до його